แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ลักษณะและเสียงในภาษาไทย **เรื่อง ลักษณะและเสียงในภาษาไทย**
วิชาหลักภาษาไทย ท๓๓๒๐๕ **กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย**
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๓ **เวลาเรียน ๗ คาบ**
ผู้สอน อ.ขวัญจิรา โพธิ์ทอง

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ลักษณะของเสียงในภาษาไทย ประกอบด้วย เสียงสระ เสียงพยัญชนะ และเสียงวรรณยุกต์ คำแต่ละคำจะประกอบด้วยเสียงทั้งสามชนิด ซึ่งเสียงนี้ทำให้แยกความหมายของคำได้ การออกเสียงภาษาไทยจึงควรออกเสียงให้ถูกต้องและชัดเจน เพื่อให้การสื่อสารสามารถสื่อความได้เข้าใจถูกต้องตรงกัน อธิบายลักษณะของเสียงในภาษาไทย

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายลักษณะเสียงในภาษาไทยได้
๒. อธิบายความแตกต่างของเสียงในภาษาไทยได้
๓. สามารถออกเสียงภาษาไทยได้ถูกต้องและชัดเจน

สาระสำคัญ

เสียงในภาษาไทย ประกอบด้วย หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงพยัญชนะ และหน่วยเสียงวรรณยุกต์

สาระการเรียนรู้

๑. หน่วยเสียงสระ
๒. หน่วยเสียงพยัญชนะ
๓. หน่วยเสียงวรรณยุกต์

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. มีวินัย
๒. มุ่งมั่นในการทำงาน

สมรรถนะสำคัญ

๑. ความสามารถในการสื่อสาร
๒. ความสามารถในการคิด
- ทักษะการคิดวิเคราะห์
- ทักษะการคิดสร้างสรรค์

๓. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
- กระบวนการปฏิบัติ
- กระบวนการทำงานกลุ่ม

กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ ๑ – ๓

<u>กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน</u>

๑. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๒. ครูอธิบายเรื่อง เสียงในภาษาไทย ว่ามีอวัยวะส่วนใดบ้างที่ใช้ในการออกเสียง เพราะเสียงที่เปล่งออกมาต้องใช้อวัยวะบางส่วนเพื่อช่วยในการออกเสียงให้ชัดเจน ถ้าอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งมีปัญหาก็จะทำให้ออกเสียงได้ไม่ชัดเจน อวัยวะที่ใช้ในการออกเสียงได้แก่ ปอด หลอดลมและกล่องเสียง ช่องปากซึ่งกระทบอวัยวะต่างๆ ในปาก

<u>กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน</u>

๓. ให้นักเรียนแต่ละคนลองเปล่งเสียงพยัญชนะและเสียงสระในภาษาไทย เช่น /ก/ /อะ/ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจถึงอวัยวะที่ใช้ในการออกเสียง ตำแหน่งที่เกิดของเสียงพยัญชนะ(ฐานกรณ์) และตำแหน่งที่เกิดเสียงสระ (ฝึกการสังเกตเสียงที่เปล่งออกมาเพื่อให้เข้าใจมากขึ้น)

๔. ครูอธิบายลักษณะของเสียงในภาษาไทยว่า มี ๓ ชนิด ได้แก่ เสียงสระ เสียงพยัญชนะ และเสียงวรรณยุกต์ (ครูต้องอธิบายลักษณะของเสียงแต่ละชนิดให้นักเรียนเข้าใจให้กระจ่างชัด โดยอาจสุ่มเรียกถามนักเรียนแต่ละคนว่าแต่ละเสียงมีลักษณะอย่างไรบ้าง และให้ยกตัวอย่างคำประกอบการอธิบาย)

๕. ให้นักเรียนแต่ละคนทำใบงานที่ ๑.๑ เรื่อง ทายสิฉันชื่ออะไร เพื่อเป็นการทบทวนเสียงสระ เมื่อนักเรียนทำใบงานเสร็จให้แลกใบงานกับเพื่อนเพื่อตรวจว่าตอบถูกกี่ข้อ

๖. ครูประเมินความเข้าใจของนักเรียน ครูควรอธิบายเพิ่มเติมเรื่อง เสียงสระ อีกครั้งเพื่อเป็นการทบทวนความเข้าใจ

๗. ครูสุ่มเรียกนักเรียนแต่ละคนให้บอกฐานกรณ์ของเสียงพยัญชนะ ลักษณะ และประเภทของเสียงพยัญชนะในภาษาไทย เพื่อให้นักเรียนเข้าใจลักษณะการเกิดเสียงพยัญชนะมากยิ่งขึ้น จากนั้นครูให้นักเรียนลองเปล่งเสียงพยัญชนะบางเสียงว่าเสียงพยัญชนะเสียงนั้นเกิดในฐานกรณ์ใดและมีลักษณะของเสียงเป็นอย่างไร (ดูตารางเสียงพยัญชนะภาษาไทย)

๘. ให้นักเรียนทำใบงานที่ ๑.๒ เรื่อง เสียงต้นเสียงท้ายในคำ เมื่อนักเรียนแต่ละคนทำเสร็จ ครูให้นักเรียนแลกใบงานตรวจกับเพื่อนในชั้นเรียน จากนั้นครูเฉลย และเรียกให้นักเรียนตอบ เพื่อตรวจสอบความเข้าใจอีกครั้ง

๙. ครูอธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่าในภาษาไทยเสียงกับคำสัมพันธ์กัน ดังนั้นคำหนึ่งคำจึงประกอบด้วยเสียง ๓ ชนิด คือ เสียงสระ เสียงพยัญชนะ และเสียงวรรณยุกต์ (แม้ว่าคำนั้นไม่ปรากฏรูปวรรณยุกต์แต่ก็มีเสียงวรรณยุกต์ปรากฏเสมอ) ครูสุ่มเรียกนักเรียนให้ยกตัวอย่างคำ พร้อมถามนักเรียนและเพื่อนในชั้นเรียนว่าคำนั้นประกอบด้วยเสียงสระ เสียงพยัญชนะ และเสียงวรรณยุกต์ใดบ้าง

<u>กิจกรรมรวบยอด</u>

๑๐. ครูอธิบายการออกเสียงในภาษาไทยว่ามีผลต่อการสื่อสารถ้าออกเสียงไม่ชัดเจนหรือผิด ก็จะทำให้เขียนผิดด้วย ครูเตรียมบทอ่านสั้นๆ แล้วสุ่มเรียกนักเรียนออกมาอ่านบทอ่านที่เตรียมไว้หน้าชั้นเรียน ครูและเพื่อนในชั้นร่วมกันสังเกตว่านักเรียนออกเสียงใดไม่ชัดบ้าง

๑๑. ครูมอบหมายให้นักเรียนเลือกเพลงที่นักเรียนชอบ มาคนละ ๑ เพลง เพื่อเรียนในชั่วโมงต่อไป

ชั่วโมงที่ ๔-๗

<u>กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน</u>

๑. ครูถามนักเรียนเรื่อง ไตรยางศ์ หรืออักษรสามหมู่ว่ามีพยัญชนะใดบ้างในแต่ละหมู่ ไตรยางศ์มีวิธีการท่องจำอักษรในแต่ละหมู่ ครูถามนักเรียนว่านักเรียนมีวิธีการท่องจำอย่างไร เพราะนักเรียนแต่ละคนอาจมีบททท่องจำต่างกัน

<u>กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน</u>

๒. ครูอธิบายเรื่อง อักษรสามหมู่และวิธีการผันวรรณยุกต์ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจถูกต้องและสามารถผันวรรณยุกต์ได้ถูกต้อง เพราะการผันเสียงวรรณยุกต์ในอักษรสามหมู่นั้นควรคำนึงถึงคำเป็นและคำตายด้วย เช่น อักษรกลางคำเป็นกับคำตายเสียงวรรณยุกต์ที่ผันนั้นไม่เท่ากันแม้ว่าจะอยู่ในอักษรกลางเหมือนกัน ครูต้องอธิบายคำเป็น คำตายให้นักเรียนเข้าใจให้กระจ่างชัด เพื่อจะได้ผันเสียงวรรณยุกต์ได้ถูกต้อง หรือครูอาจจะให้นักเรียนเล่นผะหมีเรื่องเพื่อฝึกไล่เสียงวรรณยุกต์ก็ได้แล้วอธิบายการผันเสียงวรรณยุกต์เมื่อเป็นคำเป็นคำตายในแต่ละหมู่อักษร ตัวอย่างเช่น(แบบฝึกออกเสียงเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องในการออกเสียงภาษาไทยของกระทรวงศึกษาธิการ)

อยู่ที่ท้ายตัวสัตว์ชัดน่าขัน หาง
เติมเอกพลันแปลว่าไกลไม่ชิดถี่ ห่าง
แหล่งจำหน่ายสินค้าสารพัดมี ห้าง
สามคำนี้ลองผันวรรณยุกต์เอย

๓. ให้นักเรียนแต่ละคนยกตัวอย่างชื่อเล่นของเพื่อนในชั้นเรียน และให้นักเรียนบอกว่าชื่อเล่นของเพื่อนนั้นเป็นคำเป็น หรือคำตาย เพราะเหตุใด และอยู่ในอักษรหมู่ใด

๔. ครูยกตัวอย่างคำและประโยค จากนั้นสุ่มเรียกนักเรียนว่าคำและประโยคนี้มีวรรณยุกต์ใดบ้าง (จับเวลาเพื่อทดสอบความเข้าใจและวิธีการผันเสียงวรรณยุกต์) ครูอาจจะถามเพื่อนในชั้นเรียนหรือให้เพื่อนในชั้นเรียนร่วมกันตอบและแสดงความคิดเห็นด้วยก็ได้

๕. ให้นักเรียนแต่ละคนเขียนเพลงท่อนใดท่อนหนึ่งที่มอบหมายเป็นการบ้านลงในบัตรคำ (หนึ่งท่อนต้องมีจำนวน ๒๐ คำ) จากนั้นครูจับคู่นักเรียนตามความเหมาะสม แล้วให้นักเรียนนำบัตรคำของตนเองไปให้คู่ของตนทายว่าเพลงที่เลือกมานั้นมีวรรณยุกต์เสียงใดบ้าง และอยู่ในอักษรหมู่ใด นักเรียนที่เป็นเจ้าของบัตรคำต้องเฉลยให้ถูกต้อง โดยเขียนเฉลยไว้ด้านหลังของบัตรคำ ส่วนครูเดินดูนักเรียนแต่ละคู่ว่าสามารถตอบได้ถูกต้องหรือไม่ จากนั้นให้นักเรียนสลับคู่ไปเรื่อยๆ อย่างน้อยนักเรียนหนึ่งคนต้องทายเพลง ๕ เพลง ดังนั้นนักเรียนที่เป็นเจ้าของบัตรคำต้องมีชื่อเพื่อนอยู่ในบัตรคำ ๕ คน และต้องตรวจว่าเพื่อนตอบถูกกี่คำด้วย ครูรวบรวมบัตรคำเพื่อประเมินความเข้าใจ

๖. นักเรียนร่วมกันสรุปเรื่อง ลักษณะของเสียงในภาษาไทย

๗. ครูอธิบายเรื่อง พลังของภาษา โดยยกตัวอย่างสถานการณ์หรือข้อความที่แสดงให้เห็นถึงพลังของภาษาเชิงบวกและภาษาเชิงลบ จากนั้นครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๕ คน คละกันตามความสามารถ แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มระดมความคิดแต่งข้อความที่แสดงพลังของภาษาว่ามีพลังสร้างสรรค์ และมีพลังเชิงลบกลุ่มละ ๕ ข้อความ เมื่อนักเรียนแต่งเสร็จให้นักเรียนแต่ละกลุ่มมานำเสนอหน้าชั้นเรียนแล้วให้เพื่อนในชั้นเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่าแสดงพลังภาษาอย่างไร

<u>กิจกรรมรวบยอด</u>

๘. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับเรื่อง พลังของภาษา

สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้

๑. powerpoint เสียงในภาษาไทย

๒. ใบกิจกรรมเสียงในภาษาไทย

การวัดและประเมินผล

เป้าหมาย	หลักฐาน	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมิน
สาระสำคัญ **หน่วยเสียงภาษาไทย ประกอบด้วยหน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงพยัญชนะ และหน่วยเสียงวรรณยุกต์**	ใบกิจกรรมเสียงในภาษาไทย	แบบประเมินใบกิจกรรมเสียงในภาษาไทย	ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์
ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ลักษณะของเสียงในภาษาไทยประกอบด้วย เสียงสระ เสียงพยัญชนะ และเสียงวรรณยุกต์ คำแต่ละคำจะประกอบด้วยเสียงทั้งสามชนิด ซึ่งเสียงนี้ทำให้แยกความหมายของคำได้ การออกเสียงภาษาไทยจึงควรออกเสียงให้ถูกต้องและชัดเจน เพื่อให้การสื่อสารสามารถสื่อความได้เข้าใจถูกต้องตรงกัน อธิบายลักษณะของเสียงในภาษาไทย	ใบกิจกรรมเสียงในภาษาไทย	แบบประเมินใบกิจกรรมเสียงในภาษาไทย	ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์
สมรรถนะสำคัญ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด	ใบกิจกรรมเสียงในภาษาไทย	แบบประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	ได้คะแนนร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(อาจารย์ขวัญจิรา โพธิ์ทอง)

บันทึกหลังการสอน

๑. ผลการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

๒. ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

๓. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(อาจารย์ขวัญจิรา โพธิ์ทอง)

ความเห็นของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย

.....

.....

ลงชื่อ.....

(อาจารย์นงค์นภา อาจทวีกูล)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย

ความเห็นของรองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ

.....

.....

ลงชื่อ.....

(อาจารย์ ดร. สุดารัตน์ ศรีมา)

รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ